

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національний авіаційний університет
Національна академія педагогічних наук України
Prešovská univerzita v Prešove (Slovenský)
Le Mans Université (La France)
Marta Abreu Central University in Las Villas (Cuba)

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Сумський державний університет
Херсонський державний університет
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНА НАУКА ТА ОСВІТА :
НОВІТНЯ СОЦІОКУЛЬТУРНА
ПРОЕКЦІЯ»

21-22 травня 2024 року

Київ - 2024

science

2024

УДК 001+37] : 316.7 (082)

С92

Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна наука та освіта: новітня соціокультурна проекція» / Відповідальний редактор проф. Т.Ю. Дудка. – К., 2024. 216 с.

Матеріали збірника друкуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть учасники конференції

ДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Стецик Сергій,
кандидат педагогічних наук, доцент
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
s.p.stetsyk@udu.edu.ua

Чумак Микола,
доктор педагогічних наук, професор
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
chumak.m.e@gmail.com

Освіта в сучасних умовах зазнає постійних змін під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Електронне навчання є на наш погляд відносно новою формою освіти. По-перше, воно є результатом як зовнішніх, так і внутрішніх впливів. По-друге, воно прискорило трансформаційні процеси в освіті. По-третє, це форма навчання, що постійно розвивається.

Тенденція формування інформаційного суспільства сприяє виникненню принципово нового інформаційного середовища, яке сучасні філософи називають інфосферою. Саме інфосфера, ймовірно, визначатиме основні риси інформаційного суспільства, хоча поки що ще перебуває в процесі становлення. Тому майбутнім поколінням буде необхідно адаптуватися до нового соціально-технологічного середовища, в якому інформація та наукові знання, а не природні ресурси та енергія, стануть основними чинниками, що формуватимуть стратегічний потенціал суспільства та перспективи його розвитку.

Т. Мієр [7] та інші вчені пояснюють сутність електронного навчання в умовах автоматизованої інфосфери. Електронне навчання має різне трактування, наприклад: 1) особлива форма електронного бізнесу в освіті [11]); 2) підхід до навчання, який підтримує онлайн викладання та навчання [16]); 3) метод навчання, який використовує комунікацію в Інтернеті [16]); реалізується через Інтернет [8]; 4) інструмент для подолання бар'єрів на шляху до традиційного аудиторного навчання [8]; засіб надання навчального контенту з використанням ІКТ для забезпечення доступності освіти [4]); 5) система навчання, яка використовує веб-браузери [15]; поєднання комп'ютера, браузера та мережі Інтернет для забезпечення онлайн-освіти та навчання [5]; 6) електронний механізм, що використовується для надання доступу до навчального матеріалу студентам [9]); 7) освітній процес, який реалізовується за допомогою різних засобів ІКТ на локальному або глобальному рівні [6]; технологія, яка забезпечує онлайн-навчання мережевої групи та обмін ресурсами в електронній формі; 8) модель успішного поєднання технологій та освіти [12].

Деталізуємо сутність електронного навчання в контексті компонентного наповнення, варіативних форм, видів взаємодії в ньому.

Е. Рараніс [10] до компонентів електронного навчання відносить надання доступу до контенту в різних форматах для управління освітнім процесом, мережеву спільноту учнів, розробників контенту та експертів.

Р. Clark, R. Mayer [3] виокремлюють і характеризують дві форми електронного навчання:

1. Асинхронне (електронне самонавчання, яке надається за запитом);
2. Синхронне (електронне навчання під керівництвом викладача, організоване у фіксований час) (R. Clark, R. Mayer [3]).

Аналіз наукових джерел сприяв узагальненню інформації про переваги

електронного навчання.

C. Chen, K. Swan [2] до переваг електронного навчання віднесли: більшу гнучкість розкладу занять; реалізацію студенто-орієнтованого підходу; запровадження самостійного навчання з більшим чи меншим ступенем його прояву; можливість задовольнити потреби здобувачів освіти з широким спектром стилів навчання.

A. Alenezi [1] звертає увагу на наявність: економічного ефекту; ефекту самоконтролю (в умовах електронного навчання студенти отримують кращий контроль над процесом навчання, оскільки вони можуть вирішувати, коли, де і як вони навчаються); ефекту самоорганізації (студенти можуть отримати доступ до освітніх ресурсів, не подорожуючи і не витрачаючи додатковий час на пошук цих ресурсів); процесуального ефекту (викладачі отримують нові канали навчання і передачі знань своїм студентам).

E. Ural, O. Ercan [17] вважають, що для того, щоб електронне навчання позитивно впливало на навчальні досягнення здобувачів освіти, важливо інтегрувати нові знання з знаннями, що набуті раніше, при розробці навчального програмного забезпечення в мережі Інтернет. Електронне навчання позитивно впливає на навчальні досягнення студентів, оскільки веб-додатки надають необмежений час для багаторазового відтворення, сприяють індивідуальній швидкості навчання, на відміну від традиційного навчання, а також надають багатий аудіовізуальний контент.

I. Yusuf та S. Widyaningsih [18] вбачають ефект електронного навчання у використанні віртуальних лабораторних середовищ для пояснення різних наукових концепцій, законів, явищ, процесів тощо.

C. Redecker, Y. Punie [13] зазначають, що ефект електронного навчання полягає у постійному зростанні особистого досвіду у визначенні освітніх потреб

учасників навчання, реагуванні на ці потреби та спрямуванні дій учасників за допомогою сучасних цифрових інструментів навчання.

На думку А. Alenezi [1], чим ширше використовуються матеріали та інструменти електронного навчання в освітніх установах, тим більші успіхи здобувачів освіти та ефективність педагогічної практики.

На зміст визначень сутності електронного навчання вплинули такі фактори: інтенсивний розвиток технологій; глобалізація всіх сфер людської діяльності, в тому числі й освітньої сфери; трансформаційні та модернізаційні процеси в самій системі освіти; соціально-економічна ситуація в тій чи іншій країні та у світі в цілому (зокрема, глобальне поширення COVID-19); досвід практичного впровадження електронного навчання; задоволення потреби в індивідуалізації освіти; пошук нових альтернативних форм навчання.

З досвідом в організації електронного навчання, у змісті дефініцій спостерігається перехід від технологічного контексту до визначення дидактичних особливостей.

Переваги електронного навчання націлені на задоволення потреб студентів з широким спектром стилів навчання [2], а також врахування економічних і процедурних факторів, самоконтроль і самоорганізацію [1], вплив багаторазового відтворення і використання багатого візуального контенту [17], поряд з використанням віртуальних лабораторних середовищ [18]. При цьому мається на увазі керування діями учасників за допомогою сучасних цифрових засобів навчання [13], а також варіативність мети реалізації та напряму діяльності викладача [7].

Дистанційне навчання вважається онлайн-навчанням у випадку організації через Інтернет. Онлайн-навчання та електронне навчання відносяться до одного освітнього процесу.

Організація електронного навчання в умовах воєнного часу повинна враховувати наступні фактори у студентів: 1) залежність від зовнішніх факторів, технічної підтримки та технічних питань, а також підвищені інтелектуальні та емоційні навантаження під час е-навчання; 2) необхідність безпосереднього спілкування для формування почуття приналежності до університетської спільноти; 3) вимога дидактичного балансу, що включає оптимальний розподіл навантаження, врахування індивідуальних особливостей навчання та дотримання гігієнічних умов роботи за комп'ютером.

Література

1. Alenezi, A. (2020). The Role of e-Learning Materials in Enhancing Teaching and Learning Behaviors. *International Journal of Information and Education Technology*, 10(1), 48-56.
2. Chen, C.C., & Swan, K. (2020). Using innovative and scientifically-based debate to build e-learning community. *Online Learning*, 24(3), 67-80.
3. Clark, R. C., & Mayer, R. E. (2011). *E-learning and the science of instruction: Proven guidelines for consumers and designers of multimedia learning* (3rd ed). San Francisco, CA: Pfeiffer.
4. Huss, J.A., Sela, O., & Eastep, S. (2015). A case study of online instructors and their quest for greater interactivity in their courses: Overcoming the distance in distance education. *Australian Journal of Teacher Education* 40, 72-86.
5. Lee J.-K., & Lee W.-K. (2008). The relationship of e-Learner's self-regulatory efficacy and perception of e-Learning environmental quality. *Comput. Hum. Behav.* 24, 32–47.
6. Masie, E. (2016). *E-learning definition of Masie Elliot Learning Center*. Baltijia Publishing.

7. Miyer, T., Machynska, N., Bondarenko, H., Rudenko, N., Romanenko, L., Sukhopara, I., Shpitsa, R. (2023). E-learning in the conditions of the information economy as a factor in the development of future teachers for the sustainable development of society. *AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research*, 13(1), Special XXXII, 13-20.
8. Nguyen, T. D., Nguyen, T. M., Pham, Q. T., & Misra, S. (2014). Acceptance and use of e-learning based on cloud computing: The role of consumer innovativeness. *Lecture Notes in Computer Science*, 8583, 159-174.
9. Ozkan, S., & Koseler, R. (2009). Multi-dimensional students' evaluation of e-learning systems in the higher education context: An empirical investigation. *Computers & Education*, 53, 1285-1296.
10. Papanis, E. (2005). Traditional Teaching versus e-learning. *Experimental Approach, Statistical Review*, 1(1), 19-35.
11. Pham, Q. T., & Tran, T. P. (2020). The acceptance of e-learning systems and the learning outcome of students at universities in Vietnam. *Knowledge Management & E-Learning*, 12(1), 63-84.
12. Quyen Le Hoang Thuy To Nguyen, Phong Thanh Nguyen, Vy Dang Bich Huynh, & Luong Tan Nguyen (2020). Application Chang's Extent Analysis Method for Ranking Barriers in the E-Learning Model Based on Multi-Stakeholder Decision Making. *Universal Journal of Educational Research*, 8(5), 1759–1766.
13. Redecker, C., Punie, Y. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union: Luxembourg.
14. Resta P., & Patru M. (2010). *Teacher development in an e-learning age: A policy and planning guide*. Paris: UNESCO.
15. Shee, D.Y., & Wang, Y.-S. (2008). *Multi-criteria evaluation of the web-based*

e-learning system: A methodology based on learner satisfaction and its applications. *Computers & Education*, 50, 894-905.

16. Theresiawati, T., Seta, H. B., Hidayanto, A. N., & Abidin. Z. (2020). Variables affecting e-learning services quality in Indonesian higher education: Students' perspectives. *Journal of Information Technology Education: Research*, 19, 259–286.

17. Ural, E., & Ercan, O. (2015). The effects of web-based educational software enriched by concept maps on learning of structure and properties of matter. *Journal of Baltic Science Education*, 14(1), 7-19.

18. Yusuf, I., & Widyaningsih, S. W. (2020). Implementing E-Learning-Based Virtual Laboratory Media to Students' Metacognitive Skills. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 15(05), 63-74.